

Declaració del segon Plenari de la Ruta Europea del Modernisme

Els representants de les ciutats i institucions adherides a la Ruta Europea del Modernisme, reunits a Barcelona el 2 de febrer de 2007, declaren:

A finals del segle XIX, principis del XX, es van desenvolupar a Europa uns moviments artístics amb estils nous, coneguts genèricament avui en dia com a Art Nouveau. Aquest “nou art” va manifestar-se en diferents disciplines artístiques: principalment en l’arquitectura i les arts decoratives, però també en molts casos en la pintura, l’escultura, la literatura o la música.

Aquest fenomen artístic va tenir diferents denominacions que corresponien a característiques i expressions diverses, com Jugendstil, Sezessionstil, Glasgow Style, Liberty, Modernisme, Style Sapin, Arte Nova i el mateix Art Nouveau. Aquestes diferents denominacions responien però a un tret fonamental comú a tots aquests moviments: el profund arrelament en la cultura, la història, les tradicions i llegendes de cada contrada on van aparèixer i créixer. Cada moviment o estil particular de l’Art Nouveau s’identificava plenament amb la nació, regió, i especialment amb cada ciutat on es va desenvolupar.

Alhora, però, tots els moviments de l’Art Nouveau es van caracteritzar per un intercanvi constant d’idees i influències entre ells: un intercanvi i comunicació que van transcendir fronteres i limitacions en un diàleg artístic internacional sense precedents que va abastar tot el continent europeu i va anar més enllà, estenent-se a d’altres continents, especialment a Amèrica i Àfrica.

Les creacions artístiques dels moviments de la “família Art Nouveau” també van destacar per la seva capacitat de recuperar tècniques i estils tradicionals i històrics de cada contrada on es van desenvolupar, fent renèixer amb força les antigues artesanies del vidre, el ferro, la fusta o la ceràmica. Així mateix, la inspiració en la natura va ser una constant universal, inspiració que s’expressa clarament en les formes i les estructures, entre les quals destaca com a peculiar i únic de l’Art Nouveau l’anomenat *coup de fouet*, la voluta ondulant i lliure.

Alhora, però, l’Art Nouveau va tenir des del seu naixement una ferma voluntat d’incorporar totes les innovacions i noves tecnologies que el tombant de segle oferia –nous mètodes constructius, nous materials, noves energies–, i els mestres d’aquest art es caracteritzen per la seva incessant recerca i innovació. Per primera vegada l’art s’associava de forma desacomplexada amb la indústria, amb el clar objectiu de produir bellesa mitjançant processos industrials que la fessin assequible a totes les persones, més enllà del seu poder adquisitiu. Aquest fet es manifesta clarament en les arts decoratives, però també en l’arquitectura, de manera que els arquitectes de l’Art Nouveau van ser els primers a incorporar conscientment en cada projecte tecnologies com l’electricitat, el gas, la calefacció central l’aigua corrent i sistemes de desguàs, ascensors, etc., tot això sense abandonar el seu compromís amb la natura, expressat en la importància radical que donaven a la llum i la ventilació naturals.

Volem afirmar el gran valor que aquestes característiques de l'Art Nouveau tenen per als ciutadans i ciutadanes europeus i d'arreu del món avui en dia, cent anys més tard. Els artistes i arquitectes de l'Art Nouveau van ser pioners en conceptes que avui són reconeguts com a importants. Van saber entendre que la qualitat de vida moderna implica una equilibrada combinació del respecte per la natura amb una sàvia utilització de les noves tecnologies. I també van tenir la clarividència i el coratge de portar a terme allò que avui tots considerem desitjable i necessari per a Europa i la humanitat en general: trobar la fórmula que permeti que cada ciutat, regió i nació conservi i cultivi allò que li és propi, la seva llengua, la seva cultura i les seves tradicions, tenint alhora la capacitat per desenvolupar el diàleg, l'intercanvi i l'entesa veritablement internacional.

Valorar i conservar la natura, conrear les tradicions i alhora la recerca i la innovació tecnològica, i trobar el camí que ens permeti viure en pau i units, tot i cultivant les nostres cultures pròpies: aquest és el llegat de l'Art Nouveau, que és alhora el nostre repte per al futur.